

Обществен форум за реализация на партньорски проекти в Община Троян

Този разказ започва преди 20 години, когато е и началото на Програмата за подкрепа на общности в района на Стара планина, финансирана от Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество (ШАРС). Целта на програмата е да подкрепя общините в района за подобряване на инфраструктурата и услугите, укрепване на местното самоуправление, създаване на малки и средни предприятия, развитие на здравеопазването, образованието и туризма. След анализ на резултатите от програмата се въвежда нов механизъм за консултации на местните власти с общността – обществения форум.

Общественият форум, познат и прилаган в Швейцария, Германия, Франция и Англия, представлява модерирана дискусия по предварително подготвени конкретни теми. В нея участват представители на ключови сектори и групи от населението – общински съвети и администрация, неправителствени организации, бизнес, образователни и културни институции, активни граждани и др. Участниците се разпределят по тематични работни маси, а сесиите се водят от модератор, който няма пряк интерес от обсъжданите теми.

През 2000 г. ШАРС, в сътрудничество със сдружение „Болкан асист“, финансира първа (пилотна) фаза на Програма „Обществен форум“ в 6 старопланински общини. Втората фаза (2002–2003) включва още 3 общини, а в следващите етапи се присъединяват над 10 нови. Като партньор на ШАРС се включва и Фондация за развитие на местното самоуправление. След пилотната фаза към всеки обществен форум се учредява фонд, от който по решение на участниците се финансират малки проекти за решаване на някои от идентифицираните проблеми. Средствата на фонда се осигуряват съвместно от ШАРС и общините. Програмата приключва през 2007 г.

Община Троян участва в първите две фази на програмата, а след 2004 продължава прилагането на форум формата самостоятелно. Областите на дебатите са общинският бюджет, управлението на местните финанси, местните данъци и такси и други важни за развитието на общината въпроси.

Обществените форуми в Троян всяка година включват и разпределянето на общинския Фонд за проекти на граждани, граждански организации и неформални групи. До 2011 г. размерът на фонда е до 20 000 лв. През 2012 г. той е увеличен на 35 000 и остава такъв и през 2013 г.

Подобни програми за проектно финансиране съществуват в много български общини. Ценното в практиката на община Троян е начинът, по който проектите се подбират. Процесът е публичен, прозрачен и включва най-активните и обществено ангажирани организации и граждани.

Всяка година след изтичането на срока за подаване на проектни предложения кметът на Троян отправя покана към гражданите за участие в обществения форум. Има критерии за участие, а брой на участниците няма – форумът е отворен за всички, които се интересуват и искат да допринесат за развитието на общината. Поканата е придружена от определените критерии за оценяване. Непосредствено преди провеждането на форума гражданите самостоятелно решават в коя работна маса да се включат. Обикновено броят на масите е осем, като традиционно обхващат:

1. Бизнес;
2. Инфраструктура и жилищна среда;
3. Образование;
4. Здравеопазване и социални дейности;
5. Култура и спорт;
6. НПО;
7. Граждани с активна позиция;
8. Общинска администрация и общински съветници.

Кандидатстващите организации представят пред участниците своите проекти в рамките на 3 минути. Всяка работна маса обсъжда всички проектни предложения и ги оценява с консенсус. Крайната оценка на всяко проектно предложение се формира като средна аритметична стойност от оценките на работните маси. Модераторът на форума е външен за общността професионалист, обикновено представител на неправителствения сектор, участвал в различните фази на програмата на ШАРС.

През 2012 г., заедно с увеличението на проектния фонд, започва провеждането на предварителни срещи с обществеността или т. нар. „Форум за форума”. Участниците обсъждат технологията на форума, приемат формуляр и критерии за оценка на проектите предложения. На срещата през 2013 г. значително се опростяват критериите и се въвежда нов елемент – публично отчитане на финансираните през предходната година проекти. А на същинския форум през 2013 г. общината се отказва от участие в работна маса, като предоставя тази възможност на активни граждани. Броят на участниците достига рекордните 70 души при традиционен интерес от 40 – 50. През 2012 г. са одобрени 13 проекта, а през 2013 – 14. Кандидатите участват със собствен принос в размер на 30%, като се допуска половината да е под формата на нефинансово участие.

Цялостната подготовка, организация и протоколиране на резултатите от обществените форуми се извършват от представител на дирекция „Планиране и проекти“ на общинската администрация. Участниците задължително попълват анкетни карти, които се анализират от общината за по-нататъшно усъвършенстване на процеса.

В Троян форум форматът като тип обществено обсъждане се прилага и в други области. След 2011 г. вследствие на форум дискусии, отново инициирани от кмета, се създават три консултативни съвета – по икономика, младежки политики и образование и култура. Целенасочени и активни, и трите съвета реално допринасят за развитието на общината и подобряването на ефективността на администрацията. Всички са разработили и следват свои правилници за работа. От своя страна общината е определила представители на съответните свои отдели, които осъществяват комуникацията със съветите, насрочват срещи между тях и общинската администрация и протоколират взетите решения.

Успешното взаимодействие между граждани и местна власт чрез обществените форуми води до неочакван резултат – Консултативният съвет за младежки политики се регистрира като неправителствена организация. Създаден в началото на 2013, той включва близо 30 представители на училища, НПО, спортни клубове и други организации. Въпреки големия си брой, членовете заседават поне веднъж месечно. Освен изготвянето на мнения и предложения до общинската администрация, съветът започва да провежда собствени инициативи в областта на младежките политики и

дейности. След акциите за почистване на обществени пространства, през септември 2013 г. младежите организират празника „Избери си спорт“. Това е мащабна инициатива за привличане на ученици към спорт и здравословен начин на живот в самото начало на учебната година. През 2014 г. съветът печели първия си проект, финансиран от Регионално сдружение на общините „Стара планина“. Престои формалната му регистрация като сдружение.

В резултат на обществен форум през 2012 г. в Троян се създават първите квартални съвети.